

IL-FLUS TAL-HARES

Sidor kien jagħmilha tajjeb, kellu raba' u bhejjem u xi djar, u dak li kellu kien jirqmu u jżidu. Dnub li kien ilħiħ, għajnejh dejjem jibru biex iżid mielu u biex jaqbad tarf ġdid biex ikattar ġidu. Dejjem fis-sewwa, smajtx, qatt ma għallet lil ħadd, iżda għajnejh kienu akbar minn żaqqu.

Nhar ta' Ħadd, minsub fuq it-taraġ taz-zuntier mal-bdie-wa l-oħra kien jixrob kull ma jisma' biex fejn jaqbillu l-aktar iqabbel. Kullħadd kien iħobb jitkellem ma' Sidor għax jaf x'igħid u dejjem imhejji biex imexxi flusu b'xi fejda; għax kien igħid : "xogħol ta' bla fied aħjar il-qgħad minnu."

Fegġ darba fuq iz-zuntier Ġanni ta' Feliċ li kien għamel żmien Bona. Ferħu bih għax kien ilu nieqes mir-raġal. F'qasir żmien indehes ma' Sidor u billi Bona kien tgħallem jagħmel kollox bil-ħjiena, ħaseb dlonk li jonsoblu għal xi kemxa flus. Għarrex minn hawn u bixel minn hinn hejja n-nasba, u għodwa waħda resaq fuq Sidor, twarrab miegħu u qallu: —Sidor qabbilli kejla raba' minn dik il-wilġa li għandek fuq il-wied.

— Dar-raba' x'tanbih? — qal Sidor — U jien raba' ma nqabbilx.

— Sidor, int raġel u jien ieħor, jekk twellili nitfa raba' li jidhirli jien natik ħames mitt skud.

— Hux! — qal Sidor, jekk tatini ħames mitt skud, int x'beħsibek taqla'?

— Darbtejn, tlieta iżjed.

— Tridx tkellimni sewwa, Gann, jekk għandek xi bajda ħoxna bida.

— Mela la trid taf, Sidor, il-ħares ħallimni li f'għalqa minn tiegħek tinsab moħbija ħażna flus u jien naf sewwa fejn, għax il-ħares għarrafni sewwa. Tridx immorru bi sħab?

— Jaħasra għalik, qiegħed timla moħħok bil-bebbux.

— Dana x'telf għandek Sidor? Niftiehm u x'imissna kull wieħed. Jekk hemm naqsmu, jekk ma hemm is-sliema jalla.

Din lil Sidor għoġbitu imma l-leħħa għelbet. — Għamel li hu hekk,—qal—il-qsim ma jsirx bin-nofs għax il-flus qegħdin fil-għalqa tiegħi.

— Hekk hu, imma jien biss naf fejnhom. Jien ma jiniex irgħib, Sidor, naġmlu hekk. Jien nieħdok fuq il-ħażna, jekk il-ħażna ċkejtna naqsmu bin-nofs, jekk il-qabda tkun kbira atini tliet mitt skud u minn dak li ssib aġtini mill-għaxra waħda. Jiniex nitkellem ta' raġel?

Sidor rasu bdiet tishon. — Narggħu niltaqqgħu — qallu.

Infirdu, imma din tal-moħba tatu ġewwa mal-lejl lil Sidor, għax Ġanni kien tkellem ta' raġel. Malli sebaħ, il-għada, mar ifittxu. —Taf xi ħsibt u rajt—qallu—jekk turini l-ħażna ndoqqlok tliet mitt skud u minn dak li nsib ħalli f'idejja x'natik, tgemgem ma nħallikx, taħseb xejn. Marret?

—Marret—qallu Ganni, bħal qalbu sewda—Inħalli f'idejk int raġel tar-ruħ u jien tifel fqir. Mita trid għaddi għalija id-dar u nieħdok; ġib biċċtejn għodda miegħek.

Kienet il-Ġimgha u ftit qabel għab in-nhar, it-tnejn waqfu f'nofs għalqa, u wieħed bil-fies u l-ieħor biz-zappuna bdew iħaffru qajla qajla. Taħt xibrejtn ħamrija l-fies ħabat fuq l-iebes.

— Hawn hu! — qal Sidor — iġbed haġif haġif ma' dwaru. Bil-fies haġfu t-tub ma' dwar is-senduq, għax senduq marbut bil-hadid feġġ, u Sidor b'idejh jiġbed il fuq it-trab mejjet. Idejh bdew jirtogħdu u xaqq il-għaraq għalih.

— Ġann — qal — dalam sewwa — nġhattu kollox, għax biex taqla' dak is-senduq trid il-għodda u iż-żmien. Nhar it-Tnejn għas-sebħ ingibu li jinħtieġ u nkarkruh lejn il-girna. Ara li ma toħroġlokx xi kelma ma' xi ħadd.

Għattew u xattbu wiċċ il-għalqa u Sidor ħa lil Ġanni id-dar.

— Ġann — qallu — m'hux għax ma nafdakx, imma xtaqt dil-ħaġa noħodha kollha fuqi. Se'r natik it-tliet mitt skud li ftehemna u kif għedtlek, ħalli f'idejja għal dak li natik wara. Int ejja nhar it-Tnejn mas-sebħ u għinni naqla' s-senduq u għall-bqija ħalli fi ħsiebi.

Ġanni għamel ta' bir-ruħu ħosbien u mita Sidor ġieb mil-kaxxun il-flus u rabathomlu f'maktur taż-żejt, qallu : — Sidor ftakar li jien tifel fqir u li jien għamiltek l-aktar raġel għani tal-gżira—għadda tarf tal-maktur fuq għajnejh bħalli kieku jixxotta demgħa, u ħareġ il-barra.

Il-għada, is-Sibt, ma fittxux lil Ġanni, u nhar il-Ħadd Sidor wara l-quddies intasab ma' sħabu fuq it-taraġ taz-zuntier, bħalli kieku ma ġara xejn.

Xi ħadd saqsa għal Ġanni ta' Feliċ. Qabeż Pawlu is-Slugi : Ġanni bogħod minn hawn, il-bieraħ telaq għal Tunes mal-vapur tal-ħdax ta' bil-lejl. Sidor ħass demmu kollu tiela' f'rasu u qalbu għamlet tikk. Dan għax siefer Ġanni? is-senduq ma messux għax dak inhar mas-sebħ kien wasal sal-għalqa biex jara jekk il-ħamrija tmissitx. Bla kliem u la sliem qam u mar lejn id-dar ħosbien. Malli sebaħ il-għada, qabad iħaffer b'ħeġġa kbira u b'daqqa ta' fies farrak il-wiċċ tas-senduq. Żrar u laqx! Għamilhielu Ġanni, għalltu.

Xejn ma qal lil ħadd u ħadd ma basar billi kien ġara, imma Sidor ma baqâx li kien. Għal bosta ħdud ma deherx fuq iż-zuntier, issa qal li rama għal San Pawl, issa li niżel sal-Belt għax naqsitu xi ħaġa.

Ġanni qatt ma kiteb minn Tunes, imma Sidor mita kien jisma' b'ismu kien iħoss wiċċu jixgħel u jħares band'oħra.

Għaddielu biż-żmien, iżda mita wieħed kien jersaq lejħ biex jaqbad xi tarf ta' negozju ma kienx iġħaġġel jaqbd u fil-kelma għax bħall-kelb il-mismut, kull ilma kien jaħsbu miħun.